

Úvod

Publikace, kterou držíte v ruce, volně navazuje na předchozí vydání a dále je rozšiřuje. Jedná se především o srovnání České republiky se zeměmi Evropské unie, ale i dalšími státy světa formou tabulek a grafů s vybranými ukazateli. Hlavní z použitých skupin zemí jsou přesně vymezeny níže. Výběr dat se řídil v první řadě zájmem ze strany veřejnosti a také existencí a dostupností údajů v mezinárodních zdrojích.

V publikaci najdete 13 tematických okruhů pokrývajících ekonomické, sociální i environmentální oblasti života. Kromě standardních informací o obyvatelstvu, trhu práce, životním prostředí, jednotlivých sektorech ekonomiky a makroekonomických údajích, zejména pak HDP, byly také zahrnuty ukazatele informační společnosti, vybrané regionální indikátory a další. Široký výběr dat a tabulek mezinárodního srovnání můžete rovněž najít na www.czso.cz nebo v dalších publikacích vydávaných Českým statistickým úřadem.

Rozdíly v datech

Tato publikace využívá zejména data publikovaná Eurostatem. Ta se mohou odlišovat od údajů zveřejňovaných ČSÚ. Příčinou jsou například metodické rozdíly, používání jiných modelů při sezónním očišťování, rozdílné ukazatele, odlišné definice obecných ukazatelů, rozdílné pokrytí (např. odlišné velikostní skupiny), zaokrouhlování, harmonizace (srovnatelnost mezi státy) a podobně. Více najdete na stránkách Českého statistického úřadu:

https://www.czso.cz/csu/czso/rozdily_mezi_daty_zverejnovanymi_ceskym_statistickym_uradem_a_eurostatem

Rozdíly v datech mezi jednotlivými ročníky této publikace mohou být způsobeny změnami metodiky, které provádějí statistické úřady všech členských zemí v různých letech. Například se přechází na nové klasifikace (NACE, CPA...). V některých případech se údaje zpětně dopočítávají, mění se agregáty či bazické roky. V důsledku změn v ekonomice se údaje v některých zemích stávají důvěrnými a nemohou být publikovány. Rozdíly vznikají i použitím nových zdrojů dat. Pokud používaný zdroj v daném roce neprovedl aktualizaci dat a je jisté, že již aktualizaci provádět nebude, snažili jsme se jej nahradit jiným zdrojem a uvedli jsme novou definici ukazatele. Některé tabulky zanikly zcela, nové, pro uživatele snad zajímavé, byly doplněny.

U všech tabulek je uveden zdroj dat a datum, ke kterému jsou údaje platné.

Český statistický úřad není zodpovědný za data z jiných zdrojů.

Vysvětlivky:

EU 28 značí Evropskou unii - ekonomické a politické uskupení 28 států Evropy. Naposledy se rozšiřovala 1. 7. 2013, kdy přistoupilo Chorvatsko.

EU 27 je Evropská unie po rozšíření 1. 1. 2007 o Bulharsko a Rumunsko.

Smlouva o Evropské unii vstoupila v platnost 1. 11. 1993 po podepsání Maastrichtské smlouvy následujícími 12 státy: Belgie, Dánsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Řecko, Španělsko, Velká Británie. 1. 1. 1995 se rozšířila o další 3 země: Finsko, Rakousko a Švédsko. Dne 1. 5. 2004 přistoupilo 10 nových zemí: Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko.

Eurostat používá následující zkratky pro různá seskupení členských států EU (od 27. února 2020): EU 27_2020 (Evropská unie – 27 zemí (od r. 2020)), EU 28 (Evropská unie – 28 zemí (2013-2020)), EU 27_2007 (Evropská unie – 27 zemí (2007-2013)).

Eurozóna je území těch členských států Evropské unie, které přijaly euro jako společnou měnu v souladu se „Smlouvou o založení Evropského společenství“. Zvláštní vrcholné zasedání Evropské unie v květnu roku 1998 konstatovalo, že pro zavedení jednotné měny euro se kvalifikovalo 11 zemí Evropské unie (Belgie, Finsko, Francie, Itálie, Irsko, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Španělsko). Kurzy měn těchto zemí k euru byly ke konci roku 1998 trvale fixovány ve formě přepočítacích koeficientů. V lednu 2001 k těmto zemím přistoupilo Řecko a odtud Eurozóna (12 zemí). 1. 1. 2007 rozšířilo počet zemí, které úspěšně přijaly euro ve formě bankovek a mincí, Slovinsko – Eurozóna (13 zemí), 1. 1. 2008 přistoupily Kypr a Malta – Eurozóna (15 zemí), 1. 1. 2009 Slovensko – Eurozóna (16 zemí), 1. 1. 2011 Estonsko – **Eurozóna (17 zemí)**, 1. 1. 2014 Lotyšsko – **Eurozóna (18 zemí)** a 1. 1. 2015 Litva – **Eurozóna (19 zemí)**.

Standard kupní síly (PPS) je umělá měna odrážející rozdíly v národních cenových úrovních, které nejsou zachyceny směnným kurzem. Tato jednotka umožňuje smysluplné objemové srovnání ekonomických ukazatelů mezi zeměmi. Úhrnné veličiny vyjádřeny standardem kupní síly jsou získány vydělením souhrnných hodnot v běžných cenách a národní měně příslušnou paritou kupní síly.

Parity kupní síly (PPP) jsou směnné kurzy, které vyrovnávají kupní sílu jednotlivých měn. To znamená, že za daný obnos peněz, konvertovaný do různých měn kurzem PPP, je možné koupit ve všech zemích ten samý spotřební koš zboží a služeb. Kurzy PPP tak odstraňují rozdíly v cenových úrovních mezi zeměmi.

V kapitole 8 **Makroekonomika** byly ukazatele týkající se národních účtů zpracovány podle nového Evropského systému integrovaných hospodářských účtů **ESA 2010**, ukazatele týkající se platební bilance podle šestého vydání Manuálu k sestavení platební bilance a investiční pozice vůči zahraničí (**BPM6**).

Kapitoly 12 **Regiony** a 13 **Územní uspořádání zemí EU** se věnují regionům Evropské unie. Publikace obsahuje mapy a kartogramy sloužící k rychlému porovnání úrovně některých ekonomických a sociálních charakteristik jednotlivých regionů. Regiony jsou členěny podle klasifikace NUTS (La nomenclature des unités territoriales statistiques), což je správně klasifikace členící území Evropské unie (EU) do regionů na třech úrovních (NUTS 1, 2 a 3). Aktuální verze NUTS 2013 je platná od 1. ledna 2015 a rozděluje území Evropské unie a jejích 28 členských států do 98 regionů NUTS 1, 276 regionů NUTS 2 a 1342 regionů NUTS 3. V této publikaci uvádíme u některých zemí údaje za NUTS 3, u jiných pouze za NUTS 2. Vzhledem k omezenému rozsahu publikace nebylo možné uvést data za všech 1342 regionů (NUTS 3), ani v mapách velkých zemí (Francie, Velká Británie) zobrazit tak podrobné členění. V kapitole 13 jsou u některých zemí (Velká Británie, Řecko a Slovinsko) ještě uvedeny hranice podle NUTS 2010.

Vzhledem k tomu, že několik regionů v rámci EU má totožné pojmenování, jejich rozlišení je v NUTS provedeno přidáním zkratky státu. Některé NUTS regiony se objevují na více úrovních (např. Lucembursko je státem a současně regionem na úrovni 1, 2 a 3). V těchto případech kódy končí na nulu pro region s identickým územím na následující nižší úrovni. Označení nesmí být identické pro různé úrovně NUTS, a to ani v případě, že je územní rozsah těchto regionů totožný.

Mapy by měly uživateli umožnit lokalizovat jednotlivé regiony. Jejich hranice jsou ale pouze indikativní. Použití měřítko map se pro jednotlivé státy liší. U mapy každého státu je uveden název státu v českém, anglickém a národním jazyce. Českým překladem jsou opatřeny i názvy některých regionů, které jsou jinak uváděny pouze v národních jazycích. Zámořská území jsou umístěna v malých okénkách po straně mapy. Pro lepší orientaci jsou zakreslena významnější sídla, velikost kruhu odpovídá přibližnému počtu obyvatel v administrativních či geografických hranicích.

Státy jsou v publikaci řazeny abecedně podle zkrácených českých názvů. Zkrácené české i anglické názvy zemí jsou přebírány z Číselníku zemí (CZEM) novelizovaného dne 19. června 2019. Česká republika je uváděna zkráceným názvem Česko. Upozorňujeme uživatele, že zkrácený český název Spojeného království Velké Británie a Severního Irska je **Velká Británie**, zkrácený anglický název je United Kingdom. Číselník zemí (CZEM) naleznete na stránkách ČSÚ pod odkazem:

https://www.czso.cz/csu/czso/ciselnik_zemi_-czem-

Cílem této publikace je posloužit širokému okruhu zájemců o informace týkající se postavení ČR při srovnávání s ostatními zeměmi. Pracovníci ČSÚ vítají případné další náměty a připomínky ze strany uživatelů, které využijí v budoucnu k dalšímu zkvalitnění své práce.